

iki 3 m.

SMĚĽIO
DĚŽĚ

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Žaismė ir atradimai. Rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo pedagogui, parengtos ir išleistos įgyvendinant Europos socialinio fondo lėšomis finansuojamą projektą „Inovacijos vaikų darželyje“. Projektą inicijavo Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, vykdė Nacionalinė švietimo agentūra.

ŽAISMĖ IR ATRADIMAI. Rekomendacijas ikimokyklinio ugdymo pedagogui rengė autorių grupė: Ona Monkevičienė (grupės vadovė), Rita Gruodytė-Račienė, Tatjana Jevsikova, Leonas Kleniauskas, Eglė Krivickaitė-Leišienė, Asta Lapėnienė, Sonata Latvėnaitė-Kričėnienė, Rita Makarskaitė-Petkevičienė, Ligita Neverauskienė, Viktorija Sičiūnienė, Vaida Stupurienė.

Konsultavo: Vitalija Bujanauskienė, Laimutė Jankauskienė, Edita Maščinskaitė

Leidinį recenzavo Stefanija Ališauskienė

Kalbos redaktorė Anželika Tekutienė
Fotografai: Juozas Lukoševičius, Lina Mickevičė
Dailininkė Živilė Šimėnienė
Dizainerė Silva Jankauskaitė

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

ISBN 978-609-454-565-8

Išleido ir spausdino UAB „Vitaė Litera“

© Nacionalinė švietimo agentūra, 2021

Sonata Latvėnaitė-Kričienienė,
Eglė Krivickaitė-Leišienė,
Ona Monkevičienė,
Vaida Stupurienė

SMĖLIO DĖŽĖ

ŽAISMĖ IR ATRADIMAI
REKOMENDACIJOS IKIMOKYKLINIO
UGDYMO PEDAGOGUI
I RINKINYS

Vilnius, 2021

ATPAŽINK SAVE / 8 p.

2. Fizinis aktyvumas
3. Emocijų suvokimas ir raiška
5. Savivoka ir savigarba

PLIUMPT, BUMBT, TEKŠT / 12 p.

1. Kasdienio gyvenimo įgūdžiai
10. Aplinkos pažinimas
15. Tyrinėjimas

6–7. Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais

ENERGIUKAI / 30 p.

3. Emocijų suvokimas ir raiška
14. Iniciatyvumas ir atkaklumas

SPALVOTAS PASAULIS / 16 p.

11. Skaičiavimas ir matavimas
15. Tyrinėjimas

SKALBINIAI / 24 p.

1. Kasdienio gyvenimo įgūdžiai
3. Emocijų suvokimas ir raiška
15. Tyrinėjimas
16. Problemų sprendimas

ŽIEMOS ŠALČIO PASAKA / 20 p.

10. Aplinkos pažinimas
18. Mokėjimas mokytis

KNYGELĖS AKCENTAI

Knygelės *Smėlio dėžė* idėja – pasitelkiant įvairiapusiškas veiklas, padėti vaikams užmegzti draugiškus ryšius su bendraamžiais, puoselėti užsimezgsią draugystę, taip pat kurti pasitikėjimu ir pagarba grįstus santykius su suaugusiais. Žaisdami vaikai mokosi suprasti kitus žmones.

Knygelės dalių *Žiemos ir pavasario draugystė* ir *Daiktų istorijos* veiklomis siekiama padėti vaikams kurti santykius su bendraamžiais ir suaugusiais, dalis *Švaruoliai* skirta kasdieniniams gyvenimo įgūdžiams formuoti.

Veikdami vaikai dalijasi priemonėmis, kuria žaidimo taisyklės, drauge su pedagogu ieško kūrybinių sprendimų, mokosi spręsti iškilusius sunkumus.

GALIMYBĖS

Mažą vaiką pirmuosius metus supa jį mylintys žmonės, kurie ne tik patenkina prigimtinius vaiko poreikius, bet ir džiaugiasi mažais jo pasiekimais. Vaikas mokosi suprasti suaugusiuosius, bet kartu kuria ir savą pasaulį. Todėl suaugusiajam svarbu skatinti veikti savarankiškai, kartu – ir būti šalia, kad prireikus galėtų suteikti pagalbą ar patarimą, ir vaikas jaustųsi saugus.

Vaikas tuo pačiu metu mokosi ir suprasti draugą, jam atsiskleisti, ieško bendrų interesų, bando žaisti bendrus žaidimus ir sėkmingai spręsti kilusius nesutarimus. Šiame procese svarbus pedagogas, kaip stebėtojo ir globotojo, vaidmuo, kad bendraamžių santykiai ir draugystė sėkmingai augtų.

Pedagogas modeliuoja ir moderuoja veiklas taip, kad vaikai veiktų vieni šalia kitų, turėtų galimybę stebėti draugo darbą ir (arba) dirbti drauge ir, prireikus, padeda išspręsti iškilusius klausimus.

KNYGELĖ SMĖLIO DĖŽĖ SUDARYTA IŠ TRIJŲ DALIŲ:

1. dalį „Daiktų istorijos“ sudaro šios veiklos: *Energiukai; Atpažink save;*
2. dalį „Švaruoliai“ sudaro veiklos: *Skalbiniai; Pliumpt, bumbt, tekšt;*
3. dalį „Žiemos ir pavasario draugystė“ sudaro šios veiklos: *Spalvotas pasaulis; Žiemos pasaka.*

VEIKLŲ FORMOS:

kūrybinės
dirbtuvės,
tyrinėjimų stotelė.

RODYKLĖS PEDAGOGUI

Knygelėse siūlomos veiklos skatina išbandyti naujas, dar nepažįstamas veiklas, ieškoti atsakymų, džiaugtis savo ir draugo nuveiktais darbais.

Pedagogams svarbu kelti ir probleminius klausimus, modeliuoti situacijas, skatinančias ieškoti sprendimų; svarbu neskubėti laukiant vaikų atsakymų; drauge su vaikais ieškoti galimų sprendimų.

Vaikai skatinami kuo daugiau veikti savarankiškai, tačiau visada esame šalia, jei reikėtų pagalbos – padėti, pamokyti, patarti, ir taip kuriame vaiko ir suaugusiojo partnerystės santykį.

Kad pavyktų įgyvendinti bendrą knygelės idėją ir pasiekti atskirus joje aprašytų veiklų tikslus, veiklas siūlome atlikti reguliariai – neskubant ir drąsiai, atsižvelgiant į konkrečią situaciją, interpretuojant, pritaikant.

Svarbu nepamiršti, kad vaikų asmeninės savybės, temperamentai ir pomėgiai skiriasi: vieni yra drąsūs, aktyvūs, komunikabilūs, nesunkiai užmezgantys santykius ne tik su kitais vaikais, bet ir su suaugusiais, o kiti – mažiau drąsus, dažniau pasirenkantys būti stebėtojais. Jeigu vaikas nelinkęs bendrauti, galime jį tik padrašinti, suteikti galimybę prisijungti prie veikiančių vaikų ir kryptingai lavinti jo socialinius gebėjimus. Kai kurie vaikai drąsiau jaučiasi žaisdami su pedagogu negu su bendraamžiais.

1

ATPAŽINK SAVE

2. FIZINIS AKTYVUMAS. **2 žingsnis:** pasuka riešą, apverčia plaštaką delnu žemyn, pasuka delnu aukštyn, mosteli plaštaka, paima daiktą iš viršaus apimdama jį pirštais, išmeta daiktus iš rankos atleisdama pirštus.

3. EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA. **1 žingsnis:** atspindi kitų vaikų emocijų raišką (kartu juokiasi, jei juokiasi kitas). **2 žingsnis:** atpažįsta kito vaiko ar suaugusiojo džiaugsmo, liūdesio, pykčio emocijų išraiškas.

5. SAVIVOKA IR SAVIGARBA. **2 žingsnis:** turi savo kūno išorės vaizdinius – atpažįsta savo atvaizdą veidrodyje.

7. SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS. **3 žingsnis:** ieško bendraamžių draugijos. Žaidžia greta, trumpai pažaidžia su kitu vaiku, trumpam įsitraukia į kito vaiko žaidimą. Bendrauja mimika, judesiais, veiksmais, dažniau kalbasi su kitu vaiku.

8. SAKYTINĖ KALBA. **1 žingsnis:** įdėmiai klausosi suaugusiojo; vartoja kelis trumpus žodelius objektams, veiksams įvardyti; kartoja, mėgdžioja jam tariamus garsus ir skiemenis. **2 žingsnis:** dviejų trijų žodžių sakiniams kalba apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko; kalba kelių žodžių sakiniams, žodžius derina pagal giminę, skaičių, linksnį.

PASIEKIMAI

VIETA:
vidaus erdvė

FORMA:
tyrinėjimų
stotelė

Popierius, medžiaga, plunksna, paviršius, mėlyna, raudona, balta, geltona ir kt. spalvų pavadinimai, veidas, atspindys, šypsena.

Plastikinis veidrodis, plastikinės dėžės dangtis, lipnioji juosta, spalvoto popieriaus, medžiagos skiautės, plunksnos.

- Kaip krinta popieriaus ir medžiagos skiautės?
- Kokį garsą skleidžia liečiamos medžiagos?
- Kokias spalvas matau?
- Ką matau, nubraukęs medžiagas nuo paviršiaus?

ĮKVEPIANTIS IŠŠŪKIS

Sporto ar šokių salėje (kur yra didelių, ant sienos pakabintų veidrodžių) išbertos maišeliuose sudėtos įvairių spalvų popieriaus ir medžiagos skiautės. Vaikai laisvai juda.

ĮTRAUKIANTIS KONTEKSTAS

Prie didelės plastikinės dėžės dangčio pritvirtinamas plastikinis veidrodis.

Ant dėžės dangčio pridedama sukarpyto balto, spalvoto popieriaus ir medžiagos skiaučių, plunksnų.

Einame į erdvę, kurioje yra didelių ant sienos pakabintų veidrodžių.

Pakviečiame pasižiūrėti į veidrodžius: ką ten vaikai mato: save? Draugus?

Pasiūlome pažaisti su paruoštomis priemonėmis (sukarpyto popieriaus

ar medžiagos skiautėmis): mesti skiautes ir stebėti, kaip jos juda. Visi tai kartojame. Pasiūlome skiaučių kritimą stebėti veidrodyje.

Atnešame paruoštas priemones (žr. „Įtraukiantis kontekstas“), pakviečiame vaikus priėti prie jų.

Vaikai žaidžia su skiautėmis, brauko delnais ar pirštukais dangčio paviršiumi, mėto skiautes į viršų, stebi, kaip jos krinta.

Pasiūlome vaikams elgtis, kaip jie nori: braukti pirštais, delnais, mėtyti į orą; atsisėsti, atsigulti ant skiaučių.

Nepamirštame vaikų paklausti, ką jie mato ir jaučia: „Kaip krinta skiautės? Kokių spalvų yra šios skiautės?“ ir kt.

Įvardijame jų veiksmus: „Skiautes išmetei į orą! Perbraukime delnu, suimkime pirštais; kiek daug mėlynos spalvos skiaučių; veidrodyje pamatei save!“ ir pan.

Pasiūlome perbraukti per dangčio paviršių bei skiautes ir pažiūrėti įdėmiau – ką ten pamato? – savo ir (ar) draugo veidus. „Nuostabu! Kas čia tokie?“

Pasiūlome patyrinėti savo veido išraiškas veidrodyje: parodome šypsena, rimtą, liūdną veidą ir kt.

Pasidžiaugiamo kartu su vaikais.

Veikla skatina vaikus savarankiškai bandyti, ieškoti, atrasti, pastebėti, įsiklausyti; lavinama smulkioji motorika, taktiliniai pojūčiai. Vaikai ne tik lies skirtingus paviršius, susipažins su spalvomis, bet ir patirs įvairių emocijų: džiaugsmą, nuostabą ar net išgąstį.

KAJ STEBĖTI IR VERTINTI?

- Ar atpažįsta kito vaiko ar suaugusiojo emocijų išraiškas? (3)
- Kaip vaikas suima skiautes: pirštais, delnu? (2)
- Kaip braukia per paviršių: delnu, pirštuku, kumščiu? (2)
- Kokius garsus, skiemenis, žodžius vartoja vaikas užsiimdamas veikla? (8)
- Kaip reaguoja, pamatęs save ir (ar) draugą veidrodyje? (5)
- Ar atpažįsta savo ir draugo atvaizdą veidrodyje? (5)
- Ar atlikdamas veiklą vaikas ieško bendraamžių draugijos? (7)

KAIP PRITAIKYTI VEIKLĄ VAIKŲ ĮVAIROVEI?

Jei vaikas nepastebi savo ir draugų atvaizdų veidrodyje, pedagogas paragina jį ieškoti savo atvaizdo, pavyzdžiui, pakeisti veidrodžio vietą ir padėtį, pakeisti veidrodį; padeda vaikui jame save pamatyti (atpažinti). Su vaiku reikia kalbėtis, pasidžiaugti, kai jis save atranda.

SVARBU: veidrodis po plastikiniu dėžės dangčiu gali įskilti.

VEIKLOS PLĖTOJIMAS

- Galima žaisti su šviesomis: tą patį veikti išjungus šviesas, dėžės dangčius apjuosus lemputėmis.
- Ant veidrodžio padėti plastikinę dėžę su vandeniu, į ją mesti įvairius daiktus: akmenukus, skiauteles; aptarti, kas skęsta, kas plūduriuoja paviršiuje; kokius garsus girdime daiktui nukritus į vandenį; pasilenkus galima pamatyti savo atvaizdą.
- Sukarpius juostomis portretines nuotraukas (akys, antakiai, nosis, lūpos ir kt.), pasiūlyti vaikams sudėti veidą. Tada aptarti: didelės akys, ilgi plaukai, maža nosis, juokiasi, liūdi ir pan.

NAUDINGOS NUORODOS

Muzika pirmai veiklos daliai:
Ninna Nanna Mozart. Musica Classica per Bambini, Musica per Dormire Bambini, Bambini Canzoni:

Mozart per Bambini | Musica Classica Rilassante Effetto Mozart:

2

PLIUMPT, BUMBT, TEKŠT

1. KASDIENIO GYVENIMO ĮGŪDŽIAI. 3 žingsnis: suaugusiojo padedamas, bando praustis, nusišluostyti veidą, rankas.

6. SANTYKIAI SU SUAUGUSIAISIAIS. 2 žingsnis: mėgsta žaisti kartu su suaugusiuoju, stebi ir mėgdžioja jo žodžius, veiksmus. Prieš ką nors darydamas pažiūri į suaugusiojo veidą, laukdamas pritarimo ar nepritarimo ženklų, atpažįsta suaugusiojo emocijas, jausmus. Dažniausiai vykdo jam suprantamus suaugusiojo prašymus, kreipiasi į jį pagalbos.

8. SAKY TINĖ KALBA. 1 žingsnis: įdėmiai klausosi suaugusiojo; vartoja kelis trumpus žodelius objektams, veiksams įvardyti. Bendraudamas vartoja įvairius garsus ir judesius, daug čiauška. 2 žingsnis: supranta vaikų ir suaugusiųjų kalbą apie artimiausios aplinkos objektus, reiškinius, santykius, nesudėtingus trumpus tekstukus: žaidimus, eilėraštukus, pasakas, pasakojimus, su dienvakarė susijusius paaiškinimus, prašymus, paprastus klausimus. Supranta ir greitai mokosi paprastų naujų žodžių. Išklauso ir supranta du vienas po kito išsakomus prašymus, kvietimus. Dviejų trijų žodžių sakiniiais kalba apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko, ko nori.

10. APLINKOS PAŽINIMAS. 2 žingsnis: žino kai kurių daiktų paskirtį ir jais naudojasi (rankšluostis, muilas).

15. TYRINĖJIMAS. 3 žingsnis: atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis, tačiau rodo susidomėjimą; bando aiškintis, kas tai yra, kaip ir kodėl tai veikia, vyksta.

PASIEKIMAI

VIETA:
vidaus ir
lauko erdvė

FORMA:
tyrinėjimų
stotelė

Purvina, purvas, švaru, nešvaru, mikrobai, liga, sirgti, plauti, šluostyti(s), muilas, rankšluostis, šlapia, sausa.

Smėlis, blizgučiai, muilas, rankšluostis (baltas, vienspalvis).

- Kas gyvena ant rankyčių?
- Kada reikia plauti rankytes?
- Kaip reikia plauti rankytes?
- Kodėl būtina tinkamai ir kruopščiai nusiplauti rankas?
- Kaip tinkamai nusiplauti rankas, kad ant jų neliktų mikrobu?

ĮKVEPIANTIS IŠŠŪKIS

Pasaka ar dainelė apie mikrobus.

ĮTRAUKIANTIS KONTEKSTAS

Grupėje parengiama speciali erdvė: didesnė dėžė su smėliu, kuriame įmaišyta blizgučių. Dėžėje įdėta *mikrobo figūrėlių*. Prisimename skaitytą knygutę ar dainelę apie mikrobus.

Leidžiame vaikams laisvai pažaisti, pasikalbame apie mikrobus ir tada pakviečiame juos nusiplauti rankas.

Pasiūlome rankas nusivalyti tik rankšluosčiu.

Paprašome pasižiūrėti į rankas ir pasakyti, ką mato ant rankų ir rankšluosčio (rankytės ir rankšluostis sausi, bet purvini: rankos iki galo nenuvalytos, bet ir rankšluostis išsteptas).

Nusiplauname rankas po tekančiu vandeniu. Paklausiame vaikučių, ką matome (smėlis nusiplovė, bet blizgučiai – ne).

Pasiūlome vaikams rankas gerai išsimuiluoti ir tuomet dar kartą pabandyti jas nusiplauti po tekančiu vandeniu. Aptariame, kaip dabar atrodo rankytės (nusiplovė ir blizgučiai).

Aptariame, kodėl svarbu rankas plauti su muilu ir gerai išsimuilavus nusiplauti po tekančiu vandeniu.

Pasiūlome šlapias rankas nusivalyti švari rankšluosčiu. Paklausiame, ką mato ant rankyčių ir rankšluosčio (rankytės švarios ir sausos, o rankšluostis – švarus, bet šlapias).

Veikla padės vaikams suvokti priežasties ir padarinio ryšį; skatins vaikus bandyti, ieškoti, atrasti ir pastebėti.

KAJ STEBĖTI IR VERTINTI?

- Ar suaugusiojo padedamas, bando praustis, nusišluostyti veidą, rankas? (1)
- Ar pakartoja, ką sako pedagogas? (8)
- Ar kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, jei kažkas nepavyksta? (6)
- Ar daiktus (muilą, rankšluostį) naudoja pagal paskirtį? (10)
- Kokius garsus, skiemenis, žodžius vartoja vaikas, užsiimdamas veikla? (8)
- Ar rodo susidomėjimą, atlikdamas veiklą – tyrinėjimą? (15)

KAIP PRITAIKYTI VEIKLĄ VAIKŲ ĮVAIROVEI?

Vaikas ar vaikai gali nenorėti veikti, kišti rankų į smėlį, sumaišytą su blizgučiais. Galime jiems pasiūlyti su smėliu žaisti užsimovus vienkartinės pirštines (pirštinių turėti daugiau, nes kiti vaikai taip pat gali jų norėti).

VEIKLOS PLĖTOJIMAS

- Kodėl reikia plauti vaisius, daržoves (panaši veikla, kaip su rankų plovimu).
- Pereiti prie *mikrobų* sukeltųjų ligų: kai rankų ar vaisių (daržovių) gerai nenusiplauname, mikrobai patenka į mūsų pilvelį.

NAUDINGOS NUORODOS

Dainos:

Dainų Karuselė. TV.

DŽIMBA.

HEY HEY. Rankų plovimo instrukcija

Vaikiškos dainelės:

Plaunu rankutes:

vaikams. Kaip tinkamai plautis rankas:

Knygos vaikams:

Rita Bagdonaitė. *Fui ir Fe nuotykių. Apie bakterijas*. Šviesa, 2006.

Tony Ross. *Mažoji princesė. Nenoriu plautis rankų!* manoknyga.lt, 2013.

3

SPALVOTAS PASAULIS

7. SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS. 2 žingsnis: mėgsta žaisti greta kitų vaikų, stebėti jų veiklą. 3 žingsnis: vis dažniau kalbasi su kitu vaiku, pakaitomis atlieka veiksmus su tuo pačiu žaislu.

8. SAKY TINĖ KALBA. 1 žingsnis: įdėmiai klausosi suaugusiojo; vartoja kelis trumpus žodelius objektams, veiksams įvardyti; kartoja, mėgdžioja jam tariamus garsus ir skiemenis. 2 žingsnis: dviejų trijų žodžių sakiniiais kalba apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko; kalba kelių žodžių sakiniiais, žodžius derina pagal giminę, skaičių, linksnį.

11. SKAIČIAVIMAS IR MATAVIMAS. 2 žingsnis. Matavimas: žaisdamas stengiasi rasti reikiamos formos, dydžio ar spalvos daiktą. Nuotraukoje, piešinyje atpažįsta anksčiau matytą daiktą. Supranta vis daugiau žodžių, kuriais nusakoma daikto forma, dydis, spalva, judėjimas erdvėje: *paimti didelį, nueiti iki, pažiūrėti į viršų* ir pan.

15. TYRINĖJIMAS. 2 žingsnis: stengiasi išbandyti žaislus ar daiktus, naujas veiklas, stebi, kas vyksta aplinkui, rodo kitiems, ką pavyko padaryti.

PASIEKIMAI

VIETA:
vidaus ir
lauko erdvė

FORMA:
tyrinėjimų
stotelė

Spalvų pavadinimai, šešėlis, žiūronai, dangus, sniegas, žemė, paveikslas, purkštukas, purkšti, spalvos.

Vienkartinės lėkštės (kartono lapai), spalvota plėvelė, virvė (siūlas), karšti klizai, žirklys, skylamušis, akvarelė, purkštukas su indu.

- Kokios spalvos yra sniegas? O dangus?
- Kaip pakeisti spalvą?
- Kuri spalva man patinka?
- Kaip nuspalvinti sniegą?
- Kokios dar spalvos gali būti dangus? O sniegas?

ĮKVEPIANTIS IŠŠŪKIS

Susipažinimas su spalvomis, deklamuojant eilėraštuką (dainuojant dainelę), žaidžiant su skarelėmis ar vartant knygeles.

ĮTRAUKIANTIS KONTEKSTAS

Kai žemę padengia sniegas, lauke paruošiame erdvę veiklai: pakabiname spalvotus žiūronus (kartono lapuose ar vienkartinėse lėkštėse iškerpame vidurį ir įklijuojame spalvotą plėvelę; priemonę pakabiname ant medžių šakų vaikų akių lygyje) (žr. „Naudingos nuorodos“).

Pakviečiame vaikus susipažinti su erdve:

- pirmiausia kviečiame vaikus savarankiškai susipažinti su priemone: apžiūrėti, liesti – tyrinėti priemonę;
- stebime vaikus, pasiūlome visiems pažiūrėti *pro žiūronus*, paklausiame, ką mato.

Pedagogas su kiekvienu vaiku kartu pažiūri *pro žiūronus* į sniegą, dangų, įvardija, kokią spalvą mato.

Pasiūlome su draugais apsikeisti *žiūronais*: aptarti, kaip pasaulį matome *pro draugo žiūronus*.

Vėl kviečiame vaikus laisvai tyrinėti sniego ir dangaus spalvas; prieiname prie kiekvieno vaiko, dar kartą įvardijame, kokias spalvas jie mato.

Jei diena saulėta, pasiūlome paieškoti spalvų ant sniego (šešėlių, krintančių nuo paruoštos priemonės) – pasidžiaugiame ant sniego matomomis spalvomis, dar kartą jas įvardijame.

Prisimename eilėraštį, dainelę ar skaitytą knygutę apie spalvas (žr. „Ikvėpiantis iššūkis“).

Pakviečiame vaikus piešti ant sniego (iš anksto pasiruošiame purkštukų su dažais (akvarelė ir vandeniu), parenkame tokias pačias spalvas, kokios yra žiūronuose):

- parodome vaikams, kaip purkšti (vaikai mėgsta purkštuką atsukti į save, todėl atidžiai stebime juos);
- pasiūlome vaikams purkšti ant sniego.

Dar kartą aptariame spalvas, kurias matyti ant sniego.

Pasidžiaugiame bendromis jėgomis ant sniego sukurtu spalvotu paveikslu.

Veikla skatina vaikus bandyti, ieškoti ir atrasti, pastebėti. Lavina smulkiąją motoriką, aktyvina vaizduotę, kūrybingumą. Plečia pasyvųjį ir aktyvųjį vaiko žodyną, ugdo darbo grupėje gebėjimus.

KAJ STEBĖTI IR VERTINTI?

- Ar vaikas dalijasi priemonėmis su bendraamžiais? (7)
- Ar atpažįsta įvardytą spalvą (geba įvardyti spalvas)? (11)
- Ar domisi ir kaip domisi priemonėmis ir veikla? (15)
- Ar duotos medžiagos skatina vaiką kurti savarankiškai, neparaginus imti veikti? (15)
- Kokius garsus, skiemenis, žodžius vartoja vaikas, užsiimdamas veikla? (8)
- Kaip vaikas reaguoja, pamatęs galutinį rezultatą? (15)

KAIP PRITAIKYTI VEIKLĄ VAIKŲ ĮVAIROVEI?

Su žiemos žiūronais reikia elgtis atsargiai, nes jie gali greitai sulūžti, be to, vaikai gali nepasidalyti žiūronais, todėl žiūronų reikėtų pasidaryti tiek, kad užtektų visiems.

VEIKLOS PLĖTOJIMAS

- Spalvinti su pipetėmis ant „debesų“: paklojame storesnį sluoksnį vatos; indeliuose paruošiame guašo, skiesto vandenių, duodame pipečių, parodome, kaip jomis naudotis, ir kviečiame vaikus piešti ant „debesų“.
- Lauko žaidimus galima perkelti į vidaus erdvę: ant balto popieriaus lapo purkšti purkštukais.
- Ant (šviesos) stalo sukurti žiemos pasaką: paberti dirbtinio sniego, sukurti žiemos kontekstą.

NAUDINGOS NUORODOS

Kaip pasigaminti žiūronus:

Eilėraščiai apie spalvas:

Knygos vaikams:

Oliver Jeffers, Drew Daywalt. *Diena, kai kreidelės nusprendė išeiti*. Apkabink mėnulį, 2017.
Tobio pažintis su spalvomis. Ramduva, 2014.
Laima Zulonė. *Spalvoti pieštukai*. Obuolys, 2020.
Evelina Daciūtė. *Paslapčiausia paslaptis*. Alma Littera, 2020.

4

ŽIEMOS ŠALČIO PASAKA

6. SANTYKIAI SU SUAUGUSIAISIAIS. 3 žingsnis: drąsiai veikia, rizikuoja, išbando ką nors nauja, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Mėgdžioja, tačiau žaisdamas savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. Nori veikti savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo. Ne visada priima suaugusiojo pagalbą, kartais užsispiria.

7. SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS. 3 žingsnis: bendrauja mimika, judesiais, veiksmais, vis dažniau kalbasi su kitu vaiku, pakaitomis atlieka veiksmus su tuo pačiu žaislu.

8. SAKYBINĖ KALBA. 1 žingsnis: įdėmiai klausosi suaugusiojo; vartoja kelis trumpus žodėlius objektams, veiksams įvardyti; kartoja, mėgdžioja jam tariamus garsus ir skiemenis. 2 žingsnis: dviejų trijų žodžių sakiniiais kalba apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko; kalba kelių žodžių sakiniiais, žodžius derina pagal giminę, skaičių, linksnį.

10. APLINKOS PAŽINIMAS. 1 žingsnis: reaguoja į skirtingus vaizdus, paviršius, kvapus, garsus, skonius.

18. MOKĖJIMAS MOKYTIS. 2 žingsnis: nori naujų įspūdžių, todėl aktyviai domisi aplinkos daiktai, juda, norėdamas paimti, pasiekti, išbandyti žaislus ar daiktus. Stebi ir mėgdžioja, klausia.

PASIEKIMAI

VIETA:
vidaus ir
lauko erdvė

FORMA:
tyrinėjimų
stotelė

Gėlė, gėlės žiedlapys, citrina, citrinos riekelė, įvairios spalvos (raudona, geltona ir kt.), ledas, vanduo, šąla, virvė, gražu, puiku, šaunu, kūrinys.

Įvairios džiovintos gėlės, kepimo formos ir formelės, įvairūs citrusiniai vaisiai, virvė, vanduo.

- Kaip kvepia gėlės?
- Kaip kvepia citrusiniai vaisiai?
- Kokias spalvas matau?
- Kodėl vanduo tampa kietas?
- Kokio skonio yra citrina?

ĮKVEPIANTIS IŠŠŪKIS

Pasakojimas ir veikla su vaizdinėmis priemonėmis – kaip vanduo tampa ledu.

ĮTRAUKIANTIS KONTEKSTAS

Grupėje arba lauke paruošiama veiklos erdvė: į atskirus indus pridedama priemonių (gamtos gėrybių: kaštonų, šakelių, džiovintų citrinų ar apelsinų riekelių; įvairių žalių vaisių ar daržovių (pavyzdžiui, agurkų) riekelių; įvairių džiovintų gėlių, jų lapų, įvairių uogų ir kt.).

Paruošiamos įvairių formų ir dydžių silikoninės kepimo formos arba vienkartiniai indai (puodeliai, indeliai ir pan.).

Pakviečiame vaikus susipažinti su erdve: kartu su vaikais pačiupinėjame, pauostome, galime ir paragauti produktų.

Nepamirštame vaikams įvardyti, ką jie mato, liečia, uosto, pavyzdžiui: „Kas čia tas geltonas? Paragaukime! Oi, rūgštu (*susi-raukiame*), tai citrina. O kas čia?“.

Aptariame, kurie kvapai ir skoniai vaikams patiko, o kurie – nelabai.

Paraginame susikurti paveikslą: išsirinkti kepimo formą, į ją pridėti gėlių žiedlapių, šakelių, vaisių ar daržovių riekelių (siūlome vaikams veikti grupelėmis – po du-tris).

Įdedame po dvigubą virvelę (kad vėliau žaisliuką būtų galima pakabinti).

Į kepimo formas įpilame vandens.

Pasidžiaugiamė, pasigėrime vieni kitų sukurtais kūriniais; kokias spalvas matome draugų kūrinuose? Pabandome įvardyti, ką draugai naudojo (gėlių žiedlapius, kankorėžius, apelsino riekeles ar kt.) savo kūriniais sukurti.

Formas su vandeniu ir gamtos gėrybėmis paliekame lauke sušalti į ledą. Sutariame, kad vaikų ir žiemos šalčio sukurtus medžio papuošalus ateisime apžiūrėti rytoj.

Kitą rytą grupėje uostome apelsiną, cinamoną ir kt. Prisimename, ką vakar

kūrėme. Pasiūlome iš turimų medžiagų ant skirtingų paviršių sudėlioti paveikslus.

Pasidžiaugiamė grupėje sukurtais paveikslais, ruošiamės keliauti į lauką – patikrinti mūsų ir šalčio bendrų kūrinų.

Iš kepimo formų išimame kūrinus.

Kartu su vaikais juos kabiname ant medžių. Pasigėrime sukurtu grožiu.

Nepamirštame šiais kūriniais pasidžiaugti kartu su tėveliais. Paroda lauke yra prieinama visiems (sugalvojame parodai pavadinimą).

Vaiko ir šalčio sukurtus kūrinus stebime kurį laiką: ateiname, patikriname, aptariame.

KAJ STEBĖTI IR VERTINTI?

- Kokiomis priemonėmis vaikas domisi? (18)
- Kokius garsus, skiemenis, žodžius vartoja vaikas, užsiimdamas veikla? (8)
- Ar priima suaugusiojo pagalbą? (6)
- Ar vaikas stengiasi veikti savarankiškai, ar tik stebi veiklą? (6)
- Kaip reaguoja į skirtingos tekstūros ir kvapų priemones? (10)
- Kaip bendrauja su draugu atlikdamas bendrą veiklą? (7)

KAIP PRITAIKYTI VEIKLĄ VAIKŲ ĮVAIROVEI?

Išimant iš formos sušalusį meno kūrinį, jis gali suskilti ar sudužti, ir vaikas gali jautriai į tai sureaguoti. Iš ledo duženų ant žemės ar sniego galime sukurti dar vieną kūrinį ir juo pasidžiaugti.

VEIKLOS PLĖTOJIMAS

- Plėtoti metų laikų temą („užšaldyti“ metų laikus, parenkant kiekvienam metų laikui būdingas spalvas, medžiagas).
- Lede užšaldyti mėgstamiausius mažus žaisliukus, stebėti, kaip jie atitirpsta.
- Į balionus įpilti vandens ir laukti, kol užšals. Prakirpti balioną – išimti rutuliuką. Pipete lašinti šiltą vandenį, stebėti, kaip tirpsta.
- Šios veiklos tinkamos ir vyresniems vaikams.
- Pasigaminti sniegą (žr. „Naudingas nuorodas“).
- Kieme ieškoti ledo, piešti ant jo arba sniego.

NAUDINGOS NUORODOS

Kaip džiovinti
vaisius:

Dirbtinio sniego
receptas:

Veikla skatina vaikus savarankiškai bandyti, ieškoti, atrasti, pastebėti, įsiklausyti. Vaikai sužinos, kad vanduo užšąla esant minusinei temperatūrai. Veikloje taikomi STEAM metodikos elementai, formuojantys patirtimi grindžiamą mokymą(si), ji skatina savaiminį, aktyvų vaikų kūrybingumą.

5

SKALBINIAI

1. KASDIENIO GYVENIMO ĮGŪDŽIAI. 3 žingsnis: suaugusiojo padedamas, nusirengia ir apsirengia, bando praustis, nusišluostyti veidą, rankas. Padeda į vietą vieną kitą daiktą.

3. EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA. 1 žingsnis: mimika, kūno judesiais ir garsais išreiškia džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį. 3 žingsnis: pradeda vartoti emocijų raiškos žodelius.

6. SANTYKIAI SU SUAUGUSIAISIAIS. 2 žingsnis: akivaizdžiai parodo prierašumą prie juo besirūpinančio suaugusiojo. Mėgsta žaisti kartu su juo, stebi ir mėgdžioja jo žodžius, veiksmus. Prieš ką nors darydamas pažiūri į suaugusiojo veidą, laukdamas pritarimo ar nepritario ženklo, atpažįsta suaugusiojo emocijas, jausmus. Dažniausiai vykdo jam suprantamus suaugusiojo prašymus, kreipiasi į jį pagalbos.

15. TYRINĖJIMAS. 2 žingsnis: stengiasi išbandyti, stebi, kas vyksta aplinkui, rodo kitiems, ką pavyko padaryti.

16. PROBLEMŲ SPRENDIMAS. 3 žingsnis: drąsiai imasi veiklos, atkakliai, keisdamas veikimo būdus, bando ją atlikti pats, stebi savo veiksmų padarinius.

PASIEKIMAI

VIETA:
vidaus ar
lauko erdvė

FORMA:
tyrinėjimų
stotelė

Skalbti, servetėlė, purvina, kabinti, segtukas, virvė, švaru, gręžti, džiūti, dėmė, skalbėja, lygintuvas, lyginti, susiglamžęs.

Baltos medžiaginės servetėlės; dideli plastikiniai dubenys, vaikams tinkami skalbimo milteliai ar muilas; virvė, segtukai, skalbinių krepšys, lygintuvas, lyginimo lenta.

- Kas nutiko, kad servetėlė nebėra švari?
- Kas yra „švaru“, „nešvaru“?
- Ką reikia daryti, kad servetėlė būtų švari?
- Kaip aš galiu servetėlę išskalbti?
- Kur dingsta dėmės?

ĮKVEPIANTIS IŠŠŪKIS

Matomoje vietoje pastatome žaislinę skalbimo mašiną ir šalia padedame medžiaginių servetėlių ar rankšluostėlių.

Dubuo su rankšluostėliais, pakabinta virvė su segtukais.

ĮTRAUKIANTIS KONTEKSTAS

Prieš pusryčiaujant, kai susėdame prie stalo, kiekvienam vaikui padengiame po baltą medžiaginę servetėlę. Atkreipiame vaikų dėmesį – *kokios baltos, švarios servetėlės yra patiestos*. Patiekiami pusryčiai, vaikai valgo.

Vaikams papusryčiavus ir nusinešus savo indus, juos pakviečiame dar kartą ateiti prie stalo į savo vietas.

Atkreipiame vaikų dėmesį, kaip atrodo stalas – *ar švarus? O kaip atrodo servetėlės?*

Klausiame, *ką reikia daryti, kad stalas būtų švarus. Taip, teisingai, jį reikia nuvalyti pašluoste ar kempinėle.*

Kviečiame vaikus nuvalyti stalą.

Apžiūrime servetėles – pastebime, kad jos dar švarios.

Veiklą tęsiame per pietus: vaikams vėl patiesiamos baltos servetėlės.

Papietavus ir nusinešus savo indus, vaikus pakviečiame vėl ateiti prie stalo į savo vietas.

Atkreipiame dėmesį, kaip atrodo stalas ir servetėlės.

Mimika ir atitinkama intonacija parodome savo nustebimą, kad servetėlės nebėra tokios švarios. Kas joms nutiko? Ką su jomis reikia daryti?

Pakeliame kiekvieną servetėlę ir aptariame, ar ji švari (reikėtų turėti pasiruošus bent vieną švarią servetėlę).

Nešvarias servetėles dedame į tam paruoštą specialų skalbinių krepšį.

Laikas pietų miegui.

Po pietų miego, prieš pavakarius, einame plauti rankyčių. Vaikams plaunant rankas, pasakome: „Kad rankytės būtų švarios, jas *plauname* su muiliuku“.

Paklausiamo, kokias servetėles dėsime ant stalo: švarias ar nešvarias? Pastebime, kad rankytės – švarios. Paimame servetėles, paprašome kiekvieno vaiko pačiam pasitiesti servetėlę.

Pavalgius kartojame tą pačią eigą: nuvalome stalą, patikriname, ar servetėlės yra švarios.

Kitą dieną per pusryčius pastebime, kad nebeturime servetėlių – jos visos nebešvarios ir nebegalime jų naudoti.

Po pusryčių nusivalome stalą, keliaujame plauti rankų. Vaikams plaunant rankas, pasakome: „Kad rankytės būtų švarios, jas *plauname* su muiliuku“.

Grįžę į grupę, kalbamės – ką daryti, kad vėl turėtume švarių servetėlių ir galėtume jas vėl pasitiesti? „Mūsų rankytės yra švarios, o servetėlės – nešvarios, kas gali joms padėti?“

Pakviečiame vaikus į lauką, kur yra paruošta veiklos erdvė (kiekvienam vaikui – po dubenį su vandeniu): „Einame išplauti servetėles su vandeniu ir muilu“.

Vaikai nešasi servetėles ir muilą.

Pedagogas rodo pavyzdį: paima servetėlę, pritupia prie dubens, sušlapina servetėlę, ją muiluoja ir t. t.

Kviečiame vaikus taip pat imti po servetėlę ir ją išskalbti.

Vaikams dirbant, komentuojame jų veiksmus: „Mes skalbiame servetėlę, servetėlė bus švari, servetėlė yra šlapia“ ir kt.

Išskalbus, išgręžus servetėles, laikas jas pakabinti ant virvės ir prisegti segtukais. Nepamirštame komentuoti vaikų veiksmus: „Gręžiame servetėlę, kabiname ją ant virvės, segame segtuku“ ir kt. Paaiškiname, kodėl servetėlę reikia prisegti segtuku; atsakome į kitus vaikų klausimus ar pastabas.

Po pavakarių einame į kiemą pasižiūrėti servetėlių. Pasidžiaugiame, kad *jos jau sausos! Ir švarios!*

Jei vaikai pastebėjo, kad ne visos servetėlės po skalbimo yra švarios, nuraminame, jog kartais taip nutinka, kad dėmių nepavyksta išvalyti, bet mes galime paprašyti darželio skalbėjų (tetų, kurios skalbia nešvarius skalbinius), kad išplautų jas dar kartą.

Atsinešę servetėles į grupę, atkreipiame vaikų dėmesį, kad servetėlės yra susiglamžiusios – parodome susiglamžiusias servetėles.

Pasakome, kad jas reikia išlyginti – parodome lygintuvą (įspėjame, kad jis yra karštas ir sunkus, lygintuvu gali lyginti tik pedagogas, o namuose – mama ar tėtis).

Išlyginę vieną ar kelias servetėles, palyginame jas su susiglamžiusiomis.

Kai visos servetėlės išlygintos, jas susidedame į joms skirtą vietą ir laukiame kitos dienos, kada vėl jas galėsime naudoti.

Vaikų paklausiamo, ar jie pastebėjo, kiek daug darbo reikia įdėti, kad servetėlė būtų švari? Taip pat yra ir su mūsų drabužiais.

Visą šį procesą siūlome kartoti ne vieną kartą.

KAŽ STEBĖTI IR VERTINTI?

- Ar vaikas rodo iniciatyvą valyti stalą, plautis rankas, skalbti servetėlę? (16)
- Kokias emocijas vaikui kelia ši veikla? (3)
- Ar (ir kaip) jis prašo suaugusiojo pagalbos? (6)
- Ar, dalyvaudamas šioje veikloje, pastebi skirtumus tarp sąvokų: *švarus – nešvarus, sausas – šlapias, susiglamžęs – išlygintas*? (3)
- Ar stengiasi spręsti susidariusias sudėtingas situacijas? (16)

KAIP PRITAIKYTI VEIKLĄ VAIKŲ ĮVAIROVEI?

- Plaudami servetėles vaikai gali sušlapti ir jautriai į tai sureaguoti. Veikiant yra tikimybė sušlapti, todėl reikėtų iš anksto apie veiklą informuoti tėvelius, pasitarti, kad įdėtų dar vienus drabužėlius pasikeisti. Be to, veiklą vertėtų vykdyti vasarą, kai lauke šilta.
- Vaikas nesupranta, kodėl reikia stengtis valgyti tvarkingai. Pedagogas kartu su vaikais sėdasi prie stalo pusryčiauti ir pietauti, taip rodydamas tinkamą pavyzdį; paprašome tėvų tęsti šį projektą namuose: susitvarkyti savo valgymo erdvę, padėti sutvarkyti vakarienės stalą ir pan.

VEIKLOS PLĖTOJIMAS

- Kai veikla išbandyta ir skalbimo procesas suprastas, galima dainuoti dainas, žaisti žaidimus apie skalbimo mašinas, skalbėjas (žr. „Naudingos nuorodos“).
- Galima aplankyti darželio skalbyklą.
- Išsinešti savaitgaliui namuose išplauti savo servetėlę.
- Veiklos su skalbinių segtukais (žr. knygelę *Judantys laiptai* – „Spalvų akvariumas“).

NAUDINGOS NUORODOS

Nuotraukos apie skalbimą senovėje:

Ši veikla įtraukia į tyrinėjimo procesą; ugdo kasdienius vaiko įgūdžius; veikla gali pažadinti skirtingas vaiko emocijas: džiaugsmą, liūdesį, nuostabą, smalsumą.

Lavina smulkiąją, stambiają motoriką.

6

ENERGIUKAI

3. EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA. 3 žingsnis: pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų raiškos būdus.

7. SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS. 3 žingsnis: trumpai pažaidžia su kitu vaiku, pakaitomis atlieka veiksmus su tuo pačiu žaislu; gali simpatizuoti kuriam nors vaikui.

6. SANTYKIAI SU SUAUGUSIAISIAIS. 3 žingsnis: nori veikti savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo.

14. INICIATYVUMAS IR ATKAKLUMAS. 3 žingsnis: nuolat energingai žaidžia, ką nors veikia, mėgsta išbandyti suaugusiojo pasiūlytus naujus žaislus.

VIETA:
vidaus ir
lauko erdvė

FORMA:
kūrybinės
dirbtuvės

Dėžė, bokštas, dažai, pieštukas, flomasteris, teptukas, prijuostė, vanduo, dažyti, gražinti, nušvisti, žaislai, meškiukas, lėlė, dramblys, pelė, šviečianti lazdelė, stebuklinga, kartu, draugiškai, susitarti.

Įvairių dydžių (ne per didelių, kad maži vaikai pajęgtų jas paimti ir pakelti), formų, paskirties dėžės, įvairūs žaislai, dailės priemonės, knyga „Geriausie draugai“, šviečianti energijos lazdelė („Energy stick“), žaislai – knygelės veikėjai.

- Kokių būna dėžių?
- Ką galima su jomis veikti?
- Ką galime sukurti kartu?
- Kaip aš jaučiuosi, veikdamas vienas ir su kitais?
- Kuo įdomus veiklos rezultatas?

ĮKVEPIANTIS IŠŠŪKIS

Benji Davies, Linda Sarah knygos „Geriausie draugai“ skaitymas ir vartymas.

ĮTRAUKIANTIS KONTEKSTAS

Trijose grupės erdvėse vaikai pamato daug skirtingos formos ir dydžio dėžių: *dėžių kalną, dėžę su radiniais, žaislų dėžę.*

Su vaikais prieiname prie *dėžių kalno*: vaikai apžiūrinėja, ima, deda, atidaro, uždaro dėžes, išbando, ką su jomis galima veikti.

Kai tyrinėjimo emocijos ir azartas pradeda mažėti, vaikams pasiūlome:

- Kas norės, čia galės statyti dėžių bokštą. Statyti reikės kartu trise ar keturiese.

Dabar visi nueiname prie *dėžės su radiniais*. Paprašome vaikų apžiūrėti dėžę iš išorės, žvilgtelėti ir į jos vidų. Kas ten yra?

Kai vaikai dėžėje suranda spalvotų pieštukų, kreidelių, flomasterių, vandeninių dažų ir guašo, teptukų, indelių vandeniui, prijuosčių ir kt., jiems pasiūlome:

- Kas norės, galės išgražinti šią dėžę įvairiomis spalvomis ir piešinukais. Dėžę išdailinti reikės kartu trise ar keturiese.

Kai vaikai pasidžiaugia dėžėje surastomis dailės priemonėmis, visi kartu nueiname prie *žaislų dėžės*, kurioje matosi sudėti įvairūs minkšti ir kiti siužetiniai žaislai.

Vaikai iškrausto dėžę, apžiūri žaisliukus, pradeda su jais žaisti. Tuomet pasiūlome:

- Kas nori likti prie *žaislų dėžės* ir sugalvoti žaidimų su rastais žaislais?

Kai keli vaikai pasirenka žaisti siužetinius žaidimus, kitiems pasiūlome pasirinkti, ką veiks: ar statys bokštą iš dėžių, ar spalvins dėžę?

Pasistengiame, kad atlikdami kiekvieną veiklą, vaikai būtų pasiskirstę po kelis. Stebime, kad vaikai veiktų kartu, pakaitomis, sutardami. Jei reikia, prieiname ir padedame išspręsti kilusias problemas (nesulaukia savo eilės, kada ant statomo bokšto galės uždėti dėžę; nori dažyti tą pačią dėžės pusę; nepasidalija tuo pačiu žaislu ir kt.).

Vaikams bebaigiant darbus, į grupę ateina skaitytos knygelės veikėjas (-ai). Jis (jie) atsineša dėžutę, kurioje yra stebuklinga lazdelė („Energy stick“).

Veikėjas išima lazdelę iš dėžutės ir paaikrina, kad stebuklinga lazdelė parodo, ar vaikai kartu veikė energingai, ar stengėsi, ar buvo draugiški, išmoko susitarti, pasidalyti.

Veikėjas pakviečia dėžių bokštą stačius vaikus sustoti aplink bokštą ir visiems susikibti už rankų. Veikėjas praskiria dviejų vaikų rankas, paduoda stebuklingą lazdelę ir paprašo ją laikyti už galų. Kas nutiko?

Stebuklinga lazdelė sužibo. Vadinasi, vaikai kartu veikė energingai ir draugiškai.

Dabar veikėjas pakviečia kitą vaikų grupelę, dažiusią dėžę, susikibti už rankų, dviem vaikams laikant stebuklingą lazdelę. Ar nušvis lazdelė? Šaunu, lazdelė nušvito. Vadinasi, ir dėžės dažytojai veikė energingai, draugiškai.

Veikėjas pakviečia paskutinę vaikų grupelę, žaidusią siužetinius žaidimus, susikibti už rankų. Prieš paduodamas stebuklingą lazdelę, paklausia: „Ar nušvis lazdelė? Ar žaidėte draugiškai?“. Paduoda vaikams lazdelę, o ši, žinoma, nušvinta.

Vaikai jaučiasi įvertinti, paskatinti veikti draugiškai, išspręsti nesutarimus, kai jų pasitaiko.

Pozityvias emocijas sustipriname visi susikibę už rankų ir pamatę, kad stebuklinga lazdelė nušvito, nes mums gera būti visiems kartu.

KAŲ STEBĖTI IR VERTINTI?

- Ar vaikas ima, varto, deda, atidaro, uždaro dėžes, išima ir įdeda daiktus? (14)
- Ar deda dėžę ant kitų vaikų padėtų dėžių? (7)
- Ar suranda laisvą vietą ant dėžės, kurią galima spalvinti? (7)
- Ar vaikas įsitraukia į veiklą, kurią pasiūlė suaugusysis? (6)
- Kaip vaikas reaguoja į savo asmeninius ir bendrus su kitais vaikais veiklos rezultatus? (3)

KAIP PRITAIKYTI VEIKLĄ VAIKŲ ĮVAIROVEI?

Ką numatome vaikui, kuris nesidomi kitais vaikais ir bendra veikla?

- Jam iš anksto sudarome sąlygas pasirinkti norimą veiklą su dėžėmis netoli kitų vaikų (1–1,5 metro atstumu) ir veikti individualiai arba kartu su pedagogu. Svarbu, kad vaikas matytų ir girdėtų, ką veikia ir kalba grupės draugai. Pastebėję, kad vaikas susidomėjo bendraamžių veikla, pakviečiame uždėti vieną dėžę ant bokšto ar padaryti keletą potėpių ant dėžės. Vaikas gali piešti ant atskiros kartono skiautės, o tada pritvirtinti ją prie gražinamos dėžės, kad pasijustų kartu daręs bendrą veiklą.
- Paskatiname siužetinius žaidimus žaidžiančius vaikus atnešti ir paduoti kokį nors žaisliuką iš žaislų dėžės bendru žaidimu nesidominčiam vaikui.

NAUDINGOS NUORODOS

Knygos vaikams:

Aušra Kiudulaitė, Marius Marcinkevičius. *Draugystė ant straublio galo*. Tikra knyga, 2017.

Benji Davies, Linda Sarah. *Geriausi draugai*. Presa, 2019.

Šviečianti energijos lazdelė „Energy stick“ – tai žmogaus kūno generuojamos elektros laidininkas. Elektra yra elektronų srautas grandinėje. Kai vaikai susikimba rankomis ir laiko lazdelę už abiejų galų, grandinė susijungia, ir elektra pradeda tekėti. Energijos lazdelė yra tokia jautri, kad fiksuoja net labai mažą elektronų srautą, kuris juda mūsų odoje esančiais skysčiais.

ŽAISMĖ IR ATRADIMAI

Rekomendacijas ikimokyklinio ugdymo pedagogui sudaro:

- Vadovas pedagogui
- *Pakylėta kasdienybė* (iki 6 m.)

I RINKINYS (iki 3 m.)

- *Judantys laiptai*
- „Aš“ pasaulis
- **Smėlio dėžė**
- *Kalbos spintelė*
- *Atradimų takelis*
- *Korys*
- *Puodų orkestras*
- *Medžiagų dialogai*

II RINKINYS (3–6 m.)

- *Judantis pasaulis*
- „Aš“ – matomas ir nematomas
- *Kalbos ir knygos gelmė*
- *Žalioji pieštukas*
- *Energijos upė*
- *Dėlionių kilimas*
- *Pasaulis be sienų*
- *Kūrybiniai dialogai*
- *Mokymosi veidrodis*
- *Realybių žaismė*

- Priedai knygelėms: *Judantys laiptai*, „Aš“ pasaulis, *Korys*, *Judantis pasaulis*, „Aš“ – matomas ir nematomas, *Žalioji pieštukas*, *Energijos upė*, *Dėlionių kilimas*, *Mokymosi veidrodis*, *Realybių žaismė*.

„Jei tik pasakysi, man pasimirš, bet jei parodysi – aš atsiminsiu; jei leisi man pačiam padaryti – aš suprasiu“ (pagal kinų patarlę). Vaikai mokosi patirdami – jie priima viską, ką girdi ir mato, jie noriai mokosi: mėgdžioja ir tyrinėja (liečia, uosto, ragauja, klausosi). Padėkime vaikams pažinti pasaulį, sukurdami jiems tinkamą įtraukiančią aplinką.